

Naročnina se plačuje v naprej in stane mesečno din. 1.50; polletno din. 8.— in letno din. 15.—; v inozemstvo dvojno. — Vse pošiljatvenanaslovlist „Sedanjest“. Nezaprte reklamacije poštnine proste. — Izhaja vsak četrtek z nedeljskim datumom v Novem mestu.

SEDANJOST

Oglasi: $\frac{1}{2}$ strani din. 250.—, $\frac{1}{4}$ in $\frac{1}{8}$ sorazmerno; manjši: mm 40 par; trivrstični in obzartnice 35 par; poslana, reklamne notice itd. v besedilu mm din. 1.—. Koristnosna društvena priobčila 30% popusta. Pri večkrat oglaševanju znaten popust.

Sinajska zveza.

Splošno znano dejstvo je, da vladar ne sme slediti glasu svojega srca pri izberi tovarišice skozi življenje. Vajeni smo tudi poslušati razne lepe in nelepe, resnične in neresnične stvari o družinskem življenju takih domov. Zato nas taki dogodki puščajo povsem hladne, v kolikor ne zasegajo v javno življenje narodov.

Ni torej glavno osebnost, pač pa posledice, ki nastajajo potom družinskih zvez za narode. Mi po volji diplomatov vstopamo v ožji stik z Rumunijo, kjer se vedno vladajo predpotopni pojmi o ljudstvu in državi. Dinastija Kuze, ki je poskušala vladati z ljudstvom proti gospodi, je bila vržena s prestola. Prišel je Karl Hohenzolern, pustil ljudstvo svoji usodi in se naslonil na „bojere“ (veleposestnike). Od takrat do danes se tamkaj ni ničesar spremenilo. Ministrski predsednik je bil do nedavno general Averescu. Proti temu generalu se je vodil ravnotako ogorčen boj transilvanskega „osvobojenega“ ljudstva, kakor pri nas boj Hrvatov in Slovencev proti Pašičevi vladi, ni pa bilo sile na svetu, ki bi ga spravila iz vlade. Toda general Averescu je bil vendar toliko pameten, da ni prinesel ustavno vprašanje novih krajev pred parlament, ker ve, da bi moral novo ustavo v novih krajih uveljavljati z nasiljem. Sedaj pa pride najzanimivejše: general Averescu je odletel iz vlade na kraljev mig in ne v parlamentu, kar bi vendar bilo edino pravilno. Na njegovo mesto je prišel srbofil Take Jonescu, dasi nima večine v parlamentu. In zakaj? Samo zato, da pripravi diplomatskim potem vse potrebno za pravkar določene zgodovinske dogodke med našo in rumunsko dinastijo. Izgleda, da je general Averescu bil tej zvezi nasproten. Za čas, ko se je vse to godilo, je bil rumunski parlament odložen naš pa na počitnicah. — O vsem tem bi radi našim čitateljem jasno razkrili naše misli in sicer v tem smislu, da dokažemo, da imajo neodgovorni krogi tudi v parlamentarnih državah odločilno besedo, tembolj pa v Rumuniji, kjer je ljudstvo zapuščeno in nevedno ter izročeno na milost in nemilost „bojerom“ in Židom. Če bi odgovorni krogi bili pravilno podučeni, bi ljudstvo ne moralo prenašati tako kruta nasilja. Mi vemo, da je Pašič rasofil do trdovratnosti. Dobro. Kaj je napotilo Pašiča, da je to svoje prepričanje v Rusijo zatajil in se tudi topot spretno izognil direktne odgovornosti greha napram Rusiji s tem, da je porinil v pravem trenutku v ospredje dr. Ninčića kot ministra zunanjih zadev. Ko bo Nova Rusija zahtevala Besarabijo od Rumunije — Pašiča ne bo več na vladi. Rumunija je dobila v Jugoslaviji zvestega zaveznika proti Madžarski in proti Rusiji in niti Italija ni izšla prikrajšana. Z druge strani pa je politična notranja fronta proti Hrvatom in Slovincem znatno pojačana, kar je razvidno iz oficijelnih napitnic rumunskega kralja napram vsemu, kar nosi srbsko ime in obilježje.

Še večji udarec pa pomenja to v bok Bolgariji, ki se v zadnjem času toliko prizadeva stopiti z nami v čim ožji stik. Dobrudža, ki jo je vzela Rumunija, in dohod k Egejskemu morju, ki ga drži Grčija, (po zadnjem dogodku tudi v rodbinski zvezi z nami) ste dve skrajni točki zanjke, v kateri se zviija nesrečni bolgarski narod.

To so žalostni izgledi za bodočnost velike in močne Jugoslavije ob zaroki Nj. Vel. kralja Aleksandra I. z rumunsko kraljico Nj. kralj. Visokostjo Mariolo. Njiju zakonu naj Bog podeli svoj blagoslov v rodbinski sreči, kraljevim svetovalcem pa možnost gledati v bodočnost države in ne plemena!

Ali je mar to zadnji in smutonosni zavratni udarec Jugoslaviji?

Učimo se iz zgodovine!

Predno je moč ozdraviti bolnika je treba poznati bolezen, njen izvor in naravo, da se izberejo primerna sredstva. Da so velike rane na državnem telesu, to vidi ves svet; če se pa vprašamo odkod prihajajo, potem pa stvar ni jasna na hip. Narod sam, Srbi, Hrvati in Slovenci v veliki večini so se zdravi in bi hoteli imeti tudi tako zdravo državo, ker nered in skvarjenost ustvarja le temne elemente. Ne bomo zagrešili mnogo, če trdimo, da je zadnji dasi skriti in prikriti vir vsega zla v delovanju skrivnih družb zlasti framazonov in njih podružnic pri raznih prostomiselnih družbah. Znano je da je v svetovni vojski zmagala loža s svojimi načiti. Vrhovni svet antante stoji še danes pod vplivom francoske lože. Stalni cilj te skrivne družbe je boj zoper katoliško cerkev, ki je nekak skupni plan, ki združuje vse nasprotnike. Sicer glavno vodstvo framazonov dobro ve, da ne bo nikdar premagalo vse cerkve, vendar pa vidi, da ji mora zadati rano in napraviti škodo. Tega boja bi pa framazoni glavarji ne vodili tako umetno in vstrajno iz golega sovraštva ko bi ne bilo v tem bojnem meteu na ponudbo toliko častnih dobrin, za one, ki se izkažejo kot uspešni borci proti pravici in proti vplivu katoliške cerkve.

V kalni vodi je lahko ribe loviti; v časnemirov in bojov je lahko dobičke delati na stroške ljudstva in borečih se strank onemu, kdor se zna držati zunaj bitke kot hujšak in pobirati plen, ki ostane na bojišču v svoje shrambe, to se godi dan za dnevom pred našimi očmi, pa ni človeka, ni moči, da bi se tem krivicam ustavila. Večina našega časopisja je v službi vladnih strank in zakriva in izgovarja vse to grdo in nevarno početje. Framazonstvo ima svoje ljudi pri vladi, framazonstvo vodi s pomočjo judov banke in njihov promet. Velike dobičke spravljajo ti voditelji v svoje žepe, nekaj tega denarja pa dobijo liberalne in svobodomiselnne stranke za svoje agitacijske namene. Zlasti bogato podpirajo liberalno ča-

sopisje, da jim pomaga ljudi slepiti in varati. Ti zapeljenci potem volijo za svoje zastopnike ravno tiste ljudi, ki bodo zopet staro politiko naprej tirali in to zatiranje ljudstva in izžemanje države nadaljevali.

Da zatirano ljudstvo to grdo krivico tako mirno topi, si moremo le na ta način razlagati, da ima na eni strani vladna stranka še oboroženo silo v svojih rokah, ki je vladi za vsak slučaj na razpolago, tudi če mora ščititi korupcijo in krivico, na drugi strani pa liberalno časopisje po naročilu lože moti in mami ljudi, da ne sprevidijo grde sleparije, katero uganjajo. — Saj se še vsi spominjamo časov ko je Protič vodil državo in so bili možje SLS pri deželni vladi. Tako ni minil mesec, da ne bi bilo štrajka ali kake druge demonstracije naprjeni proti vladi, dasi so bile javne razmere tiste čase bolj urejene kakor so danes, in vendar je v Ljubljani tak lep mir, le liberalni studentje so enkrat demonstrirali, pa ne proti krivici in korupciji ampak proti škofu, — češ, da je premalo molil za kralja. Kdo ne vidi tukaj skrivnega vpliva lože na javno mnenje! Zato že danes lahko naprej povemo, da bo tega miru takoj konec, ko pride Protič na vlado, če se bo tudi valuta dvignila za 200% in draginja zmanjšala za polovico, ker loži ne bo vseč mož in njegova vlada. —

Dopisi.

Iz Šempetra. „Grčevsko poglavje“ nam vsem je še v živem spominu. Neizogibna nesreča nam je ugrabila tovariša iz mladeniških vrst Šlo je o vinu, ob vinu in za vino. Kjer pa je vino, tudi nesreča ne počiva. Kdor ne zna biti trezen in zmeren, naj rajše sploh ne pije. Pri nas se že otroci v „Marijinem vrtcu“ nče, naj ne pijejo opojnih pijač. Brez treznosti in vere ni sreče na svetu. Kdor zgubi vero in zaničuje duhovnike, ta potem nasede raznim zapeljivcem. Tako pride do politične, gospodarske in družabne razuzdanosti in propadanja. Fantje držimo se naukov katoliškega shoda v Novem mestu! Bodimo trezni ter podpirajmo dobro časopisje! Pred vsem glejmo, da se vsi naročimo na našo „Sedanjest“ ter pridobimo še druge naročnike. Kdor pravi, da ne more ta laže, če ima denar za pijačo. Fantje, razumejmo to in delajmo po tem. — Le poglejmo, kako lepo si lahko razdeli prosti čas pošten mladenič! Dvakrat na mesec imamo „mladeniško nedeljo“, popoldne pa shod fantovske Marijine družbe. Vpisano nas je 72. Za zastavo M. družbe se je že precej nalvalo. V knjižnici se zbirajo Orli pod geslom: Krepko roko, zdrav razum, v srcu radost in pogum za Boga in domovino! Tu se urijo v telovačbi, zdrava šaljivost jim daje dobro voljo, s časopisjem in knjigami si bistre um ter se vežbajo v govorništvu, lepem petju in lepem obnašanju. Disciplna in družabnost jih združuje v tesno prijateljstvo, ki rodi najboljše sadove. Bog živit! — Oprostite, g. urednik, če ni kaj

dobro povedano, prav pa je. Moje roke so žuljave in prsti okorni. Oglasim se zopet, da vidite, kako se razvija mladina v Vaši rodni župniji.

(Op. ur. — Ker so izobraženci na vseh straneh tako zaposleni, je edina rešitev v tem, da se „žuljave roke“ poprimejo podrobne delo, k čemur prištevamo tudi dopisovanje v naše časopise. Naš list je kmečki list. Obstanek in razvoj „Sedanjosti“ je odvisen edino od „žuljavih rok“ in prav je, da imajo kmetje s svojim sodelovanjem glavno besedo pri svojem listu. Urednik bodi edino tolmač želja svojih naročnikov! Oglasite se še večkrat, slej ali prej pride vse na vrsto. Fantje drugih župnij pa naj se vzgledujejo po Šempeterčanih!)

Raka je s sokolskim učiteljstvom dobro založena — kar devet jih premore. Saperlot, kje je še katera vas tako bogata s temi gosposkimi ptiči! Njihovo petje pa ni prav nič zapeljivo in jih nikdo neposlušna. V naši občini pa imamo še eno šolo, namreč v Zameškem ob Krki. Tam pa ni nobene učne moči. Ako katera dobi „ukaz“ za tja doli, precej — zboli. (Za take bi bila pa Makedonija zdrava. — Op. ur.) Vnema za šolo pa taka!

Gospodarstvo.

Državno gospodarstvo. Ob koncu leta napravi vsak razumen gospodar računski zaključek o gospodarstvu preteklega leta, da vidi višino dohodkov in stroškov in da more v bilanci ali tehnični pregledati svoj gospodarski položaj, ali gre na bolje ali na slabše, ali ima dobiček ali izgubo. — Posebno vesten mora biti pri teh računih, kdor upravlja tuje imejje, da more dati jasen odgovor svojemu gospodarju.

V takem položaju je danes naša vlada v Belgradu. Njena dolžnost je podati kralju in narodu natančne račune o državnem gospodarstvu. Toda do sedaj takih računov nismo vidili. Niti računskih zaključkov niti pravega letnega proračuna nam ni podala

naša vlada. Računskih zaključkov sploh nimamo nobenih, dasi brez istih ni mogoče sestaviti resnega proračuna. To istino nam potrjuje zgodovina preteklih treh let, ko vlada gospodari z 12 tinkami in ne z rednim proračunom. Računske zaključke bi nam podali tudi bilanco ali pregled premoženja in dolga. Koliko ima naša država dolgov, ne vemo zagotovo. Generalna direkcija v Belgradu je sicer objavila neke izkaze, pa so se izkazali za netočne. Finančni minister sam je povedal v odboru, da nima natančnih zapiskov o državnih dolgovih, češ, da so se tiste knjige poizgubile. Če ne ve, koliko in komu je dolžan, tudi ne more vedeti komu in koliko mora plačati obresti. — Kako naj pride v takih razmerah prava številka teh obresti v proračun? Kako je mogoče kontrolirati in se prepričati ali so vse zapadle obresti točno plačane ali ne? Kaj pravijo k tem rečem naši ministri? Kaj so storili gosp. Pucelj, dr. Kukovec, dr. Žerjav v tem

oziru, da se ti grdi nedostatki odpravijo?

Je pa še druga težava določiti pravo vsoto obresti in drugih izdatkov v proračun. Ta druga rakvana je nestalna vrednost našega denarja. Kakor pada vrednost naše veljave, tako raste velikost naših dolgov in obresti, ki jih moramo v tujem denarju plačevati. Ako so znašali naši državni dolgovi 31. decembra 1920, ko je bila naša krona vredna 4 švicarske vinarje, 50 milijard kron, potem so lani 31. dec. ko je krona vredna le 2 vinarja, 100 milijard, in če smo lani za predlansko leto plačali obresti od 20 milijard 2 in pol milijarde, bomo letos morali plačati pač 5 milijard naših kron.

Kako misli v teh razmerah vlada spraviti v proračun ravnotežje? — Skoro nemogoče početje.

Tukaj podajem pregled o padanju naše denarne veljave na svetovnem denarnem trgu.

Dobilo se je za	31. decembra 1920				31. decembra 1921			
	jugoslov. kron		švicar. frankov		jugoslov. kron		švicar. frankov	
100 švicar. frankov	2.280	—	—	—	5.300	—	—	—
100 francos. frankov	880	—	38	10	2.175	—	41	10
100 nemških mark	214	—	8	65	148	—	2	78
100 laških lir	513	—	22	05	1.145	—	21	70
100 angleških funtov	51.500	—	2.333	—	111.000	—	2.148	—
100 amerikan. dolar.	14.800	—	655	—	26.000	—	512	—
100 čeških kron . . .	176	—	7	10	380	—	7	30
100 nem. avstr. kron	24	20	1	42	5	—	—	19
100 ogrskih kron . .	—	—	1	10	43	50	—	85
100 jugoslov. kron .	—	—	4	10	—	—	—	2

Ta pregled nam je merilo za stanje našega državnega gospodarstva, kaže nam neusmiljeno resno, kako gre rakavo pot naše narodno premoženje. Ako je naša krona na svetovnem trgu danes več kot polovico manj vredna 4.10 in 1.90, kot je bila lani v tem času, potem lahko vemo, da nam naši

upniki polovico manj zaupajo, kakor so nam zaupali lani.

Kdo je kriv tej nesreči? Slabo gospodarstvo. — Kdo je odgovoren za to slabo gospodarstvo? — Vlada in stranke zborniške večine, to so zvezani radikali-demokrati-samostojni kmetje in turški begi, ki skupaj

Vaška politika.

Janez: Ti Jože, pa s Francetom držiš. Kaj si postal „krelikar“?

Jože: „Klerikalci“ pa že ne, kar je pa res, je res. Če bi drugače trdil, bi lagal in France bi me imel za nevedneža kot si ti.

Lojze: Kdo bo pa plačal te milijone?

France I kmetje. Tudi samostojneži.

Lojze: To je varčnost in pravica! Jaz pravim: Čast Bogu, da nisem bil v volilnem imeniku, sicer bi šteli samostojneži enega norca več v svojih vrstah. Od 9. ure do treh popoldne sem se drenjal na volišču skoraj tešč.

Janez: No, France, lahko je govoriti in trditi, ali kako boš pa dokazal, da naši poslanci z gospodo drže, pa da so naš narod izdali. Veš kdo je nas izdal? Vaš Korosec, pa „farji“ so nas izdali pod Srbe.

Jože: To ni res! „Slovenski Narod“ in „Jutro“ tudita in dokazujeta, da je večina naše duhovščine „avstrijakarska“ in protidržaven element.

Janez: Tebi se meša, Jože, Tebe sploh nisem nič vprašal, ampak Franceta. On naj dokaže svoje trditve, če more.

France: Prav lahko, ker jaz nikdar

ne trdim nekaj, kar bi ne mogel dokazati. Kaj želiš najprej Janez?

Janez: To, da naši poslanci z gospodo drže. Saj so se vendar naši samostojni ločili od Sl. Lj. Str., ker ona z gospodo drži.

France: Kakšnih dokazov pa želiš?

Janez: Takšnih, da bodo na prvi pogled resnični in ti ne bom mogel ugovarjati.

France: Eden od teh dokazov je to, da so jih srbski kmečki poslanci izključili iz svojega kluba, ker so držali s srbsko gospodo in ž njo glasovali.

Janez: Ali si bil zraven?

France: Sam vaš poslanec in sicer Kušar je to povedal. V Birčni vasi sem ga sam slišal.

Janez: Ali je on rekel, da zato, ker niso hoteli glasovati za kmečke koristi?

France: Tako neumen pa spet ni. Kako je bilo, se da posneti iz njegovega govora s primerjavo tega, kar pišejo srbski kmečki listi. Ali nisi čital v „Domoljubu“ razgovor g. Radeščka z voditeljem srbskih kmetov z Avramovičem? Sedaj je g. Radešček urednik „Sedanjosti“ v Novem mestu; le njega vprašaj; on ti bo povedal še marsikaj drugega o samostojnežih.

Janez: Pa že ni vse tako res kakor Amen v očenašu. Veš politika je politika.

France: O, imam še drugo dokaze.

Janez: Le hitro, dolgo te ne bom poslušal.

France: Najprej ti stavim dve vprašanji.

Janez: Dobro le ven ž njima.

France: Koga pa imaš ti prav za prav za gospodo?

Janez: Jaz imam za gospodo meščane, trgovce, uradnike, od ministra Pašiča dol do zadnjega „šlibarja“.

France: Kaj pa duhovnike?

Janez: Tudi to so gospoda.

France: Toda župnik je tudi kmet.

Janez: Pol kmet, pol gospod.

France: Kaj pa kaplan?

Janez: Pol gospod, pol siromak.

France: Jaz bi rekel: delaveč s slabo plačo.

Janez: No, naj bo.

France: Kaj bi ti, Janez naredil, če bi prišli v našo vas meščanje in druga večja gospoda in bi naredila shod ter hudo čez kmeta zabavljali? Recimo, da bi ti, Janez, bil župan v tej vasi. Ali bi jim pustil zastave razobesiti?

Janez: Kaj še? Z gnojnico bi jih pustil nagnati.

France: Dobro! Ali si bil ti Janez v mestu, ko je samostojni minister Pucelj bil v mestu in kmete za nosove vlekel? (Pride so.)

delajo vladino večino, izbirajo ministre in vodijo državno gospodarstvo. —

Velik vpliv na slabo stanje naše denarne veljave ima tudi poslovanje „Narodne banke“ v Beogradu. — Narodna banka ima pravico izdajati bankovce ali „novčanice“. Ti bankovci so neke vrste čeki, za katere mora banka izplačati naznačeno vsoto v gotovem

kovanem denarju, n. pr. za 100 dinarjev v papirju, izplača 100 dinarjev v srebru ali v zlatu. Zato ne sme banka več bankovcev izdati, kakor ima pokritih v zlatu in srebru.

Zdaj pa pogledimo, kako stoji naša „Narodna banka“ v Beogradu po uradnih izkazih z dne 31. dec. 1921.

	8. decembra 1920	15. decembra 1921
Aktiva	Din.	Din.
Zlata in srebra	436.033.170	384.968.726
Posojila	465.716.275	619.564.410
Dolg države	3.121.528.712	4.438.945.875
Vrednost državnih posestev	2.138.377.163	2.138.377.163
Pasiva		
Glavnica	10.000.000	10.925.000
Rezervni zaklad	705.011	859.637
Novčanice v prometu	3.206.562.240	4.620.502.255
Terjatve države	2.138.377.163	2.138.377.163
Razne obveznosti	581.980.489	681.425.730
Saldo raznih raznih računov	24.029.416	129.766.290

Kaj vidimo na tej tablici? — Zlata in srebra ima banka za 384 milijonov, bankovcev v prometu ima pa za 4.620 milijonov, to se pravi, da niti ena desetina bankovcev ni pokrita z metalno vrednostjo, kar bi dalo 1 srebrni dinar za 10 papirnatih. — V resnici je pa naš bankovec še mnogo manj vreden, ker ne tlači našega državnega gospodarstva le visoka množica papirnatega denarja čez 4 milijarde in pol dinarjev ali

okroglo 16 milijard in pol papirnatih kron, ampak ves drugi državni dolg v gori označene višine. Ta veliki državni dolg je pa vsaj $\frac{1}{5}$ srbskega izvora, plačevati ga pa moramo vsi. — Kako se ga bomo iznebili tega nam ne pove ne finančni minister, niti narodna skupščina. Zato mora biti skrb vsakega rodoljuba, da diha po svojih močeh na to, da se napravi kmalu red v državnem gospodarstvu.

Jugoslovanska trta. Meseca julija t. l. se je vršila v Bukovem pri Negotinu konferenca vinarskih strokovnjakov iz cele kraljevine SHS. Iz Slovenije so se udeležili gg. kmetijski svetnik Bohuslav Skalicky, viš. vinarski nadzornik Fran Matjašič in vin. ravnatelj Anton Puklavac.

Ker se je na konferenci razpravljalo o vprašanjih, tičečih se vinarstva cele države prinašamo tudi mi na istej sklenjene resolucije našim vinogradnikom v vednost.

I. točka dnevnega reda, ki se je predložil konferenci se glasi: Izkustva o adaptaciji ameriških podlog in njenih križank (hibrid), preizkušenih v posameznih pokrajinah v raznih zemljah; o njihovem zadržanju (afinieteti) napram domačim vrstam trte pri cepljenju, o ozirom na rodovitnost in trpežnost trst.

Po vsestranskem razmotrivanju tega vprašanja sklene konferenca naslednjo resolucijo:

a) Dosedajna izkustva pri obnavljanju vinogradov nam kažejo, da naj se vrši izbor najboljših podlog v prvi vrsti na podlagi praktično izvedenih preizkušenj. Izbor posameznih podlog za pojedine pokrajine se prepušča, kakor do sedaj, tamošnjim strokovnjakom. Spremembe pri izboru kake podloge so dopustne le na podlagi čim številnejših novih preizkušenj po raznih delih dotične pokrajine, določenih po inicijativi strokovnjakov. V vsakem preskuševalnem vinogradu se mora preizkusiti vsaj 5 priznanih podlog za apnene zemlje in sicer izmed teh-le vrst: 1202, 420 A, Seliki 8 B, 41 B, Ganzin št. 1, Pecs št. 1 in 1 R.

b) V zvezi z navedenim je potrebno, da se v vseh pokrajinah izvede kartiranje vinogradskih okolišev ter za to dovoli potrebna sredstva.

c. Za manj apnene zemlje se bode tudi nadalje postopalo po dosedanjih izkušnjah: preizkuševale pa se bodo tudi vrste predlog ki se tudi po drugih pokrajinah dobro drže. Za preizkušnje je rabiti po največ: riparijo Portalis, rupestris du Lot, 2309, rup. Goethe št. 9, 1916 in riparijo rupestris Schwarzmanna.

d) Strokovnjaki morajo redno zasledovati vprašanje direktno rodečih križank (direktnih producentov), a od strani države se mora skrbeti, da se razmoževanje do sedaj razširjenih vrst direktno rodečih križank, ki ogrožajo sloves naših vin, nadalje onemogoči.

II. točka se glasi: Izkustva o raznih načinih cepljenja z ozirom na procent zarastkov in podatki o proizvodnji cepljenk v vsakej pokrajini.

Rezolucija: a) „Cepljenje naj se tudi nadalje izvaja v zrelem in zelenem stanju rozge, kakor je to mogoče z ozirom na podnebne, gospodarske in zemljiške prilike. Za proizvodnjo na malo in vršenje iste od vinogradnikov samih s pripomočjo domačih ljudi, treba je dati — ako to klimatske razmere dopuščajo — prednost cepljenju na veliko ali za državno akcijo, osobito v novih predelih države, se bolje priporoča cepljenje na suho in stratifikacija.

b) Za osiguranje čimvečjega procenta zarastkov pri cepljenju, ozir. vkorenitve pri običanjem sajenju sploh, je treba skrbeti, da se pridela dovršeno zrela loza. Zaradi tega bo nove trtne matičnjake zasajati bolj na jugu države.

III. točka: „Domače vrste loze (grozdja) za belo vino, črnino in za jelo. Posebnosti pri načinih spravljavanja vina; najpogostejši pogreški in bolezni; popravljavanje in lečenje vina.“

Rezołncija: a) „Strokovnjakom se naroča, da tudi nadalje proučujejo grozdne vrste svojega področja ter od istih izberejo čim manjše število vrst, kakor za vino tako za jelo, katere v svojem delokrogu razširjajo in priporočajo.

b) V svrhu kolikor mogoče popolnega spoznanja jugoslovanskih vrst loze je treba osnovati v vsakej vinorodni pokrajini po en sortiment domačih vrst grozdja in cele države, najsiho pri vinarskih šolah ali pri trtutih nasadih.

c) Konferenca konstatuje, da je kletarstvo v večjem delu države na zelo nizki stopnji ter povdarja potrebo, da država istočasno s pospeševanjem obnove vinogradištva, vpliva čim eneržičneje tudi na napredek kletarstva. (Naprej prihodnjič).

Ljudska posojilnica v Novem mestu posluje vsak dan od 8 do 12 ure dopoldne in od 3 do 6 popoldne v prostorih podružnice Gospodarske zveze na glavnem trgu, vhod od strani poleg Fabjanove mesarije, I. nadstropje. Vloge sprejema vsak dan od 8. do 12. ure dop. glasom sklepa zadnje načelstvene seje. Daje posojila na osebni kredit in vknjižbo pod ugodnimi pogoji.

Dvig češko-slovaške krone je za nas skrajno neugoden. Vse blago predvsem pa sladkor, steklo in tkanine iz Češko-slovaške se bo podražilo vsaj še enkrat za toliko kot lani. Že danes velja češko-slovaška krona skoraj 5 in pol krone. Vsekakor je to tudi na škodo češke trgovine in bo praška vlada morala omejiti prehitro skakanje svojega denarja.

Društvene vesti.

Katoliškemu ljudstvu v Jugoslaviji. Češko-slovaški Orel pripravlja za letošnje poletje velik orlovski tabor v Brnu, glavnem mestu Morave. Orlovski tabor v Brnu leta 1922 bo nele prvi tabor celokupnega češko-slovaškega orlovstva iz republike ter inozemstva, ampak bo obenem tudi II. slovaški orlovski tabor. Tabor se bo vršil v ogromnih dimenzijah. Čsl. Orel združuje v sebi va 120.000 članov, članic in naraščaja. Trajalo bo v glavnem od 11. do 15. avgusta 1922, v predhodnih nedeljah pa se bodo vršile tekme in tabori naraščaja in dijaštva. — S taborom bodo združeni tudi veliki shodi in slavnosti katoliškega ljudstva Čehoslovaške, inozemski gostje pa bodo imeli priliko videti najvažnejše kraje republike in dobiti vpogled v češko-slovaške razmere. — Češko-slovaški Orel bratsko in pristrčno zove k tem slavnostim vse zavedno katoliško ljudstvo Jugoslavije in trdno upa, da bo tudi letošnji orlovski tabor v Brnu mogočna manifestacija pobratimstva dveh najbližje si stoječih slovaških narodov. — Na svidenje v avgustu 1922 na tleh Velike Morave sv. bratov Cirila in Metoda! Zdar Buh! Predsedstvo čsl. Orla.

P. n. Izlet v Brno organizira in vse informacije daje Jugoslov. orlovska zveza v Ljubljani, Ljudski dom! Obisk 400 katoliških Čehoslovakov l. 1920 v Mariboru smo dolžni dosti no vrniti. Kdor ne more iti sam, naj gmočno ali vsaj moralno podpira druge kot zastopnike ljudskih organizacij. Bog živi!

Pripravljalni odbor za izlet v Brno 1922.

Tedenske novice.

Kralj Aleksander. Z ozirom na notico v „Sedanosti“ pod naslovom „Kralj Aleksander“ z dne 8. januarja 1922, št. 2, se uradno objavlja: Potovanje Njegovega Veličanstva kralja na lov v Slovenijo je bilo strogo inkognito. Ta inkognito je bil izdan, ko so nekateri ljubljanski dnevnikarji prinesli novico, da pride kralj semkaj na lov. Da je bil sprejem Njegovega Veličanstva kralja v Kamniku tako svečan, je umevno, ker je moralo prebivalstvo v Kamniku doznati

za prihod Njegovega Veličanstva iz priprav, ki so se vršila za lov. Uradno kraljev inkognito ni bil nikdar preklican. Gospod pokrajinski namestnik je v svojih telefoničnih odredbah, ki jih je izdajal iz Kamniške Bistrice, vedno naročeval da se ima inkognito tudi nadalje varovati. Kam se bode peljalo Njegovo Veličanstvo v Ljubljani, ni bilo znano, ker tozadevno niso bile izdane nobene odredbe. Domnevalo se je da se pelje kralj neposredno na kolodvor. Še-le na potu iz Kamnika v Ljubljano je Njegovo Veličanstvo napram gospodu pokrajinskemu namestniku izrazilo željo izstopiti pri njem. To namero je zamogel g. pokrajinski namestnik sporočiti pokrajinski upravi telegrafično še-le iz Mengša. Njegovo Veličanstvo kralj torej tudi v pokrajinski upravi ni bil pričakovan in ni bilo tankaj za njegov sprejem prav ničesar ukrenjeno. Da je ljudstvo pri prihodu v Ljubljano in v gručah na cestah navdušeno pričakovalo kralja je umevno, ker je iz časopisov doznalo, da pride ta dan popoldne v Ljubljano. Pozdravi in ovacije so bile torej popolnoma spontane. Iz tega razloga je tudi umevno, da se je nabralo toliko število občinstva na kolodvoru. Vabljen na kolodvor sploh ni bil nihče. Na kolodvor pa je lahko prišel vsakdo, kdor je hotel pozdraviti svojga prvega vladarja in kralja iz rodne krvi. Kdor je prišel na kolodvor in je imel možnost priti v bližino kralja, mu je bil, ako ga je namestnik pozval (podčrtali mi — op. ur.) predstavljen. Vsak očitek, da bi se bilo od merodajnega mesta obvestilo samo gotove organizacije, ali da bi se bilo koga namenoma prezrlo, je torej neosnovan. — (K temu nam je pripomniti sledeče: V Ljubljani je g. pokr. namestnika tačas zastopal njegov namestnik g. dr. Baltič, o katerem kot demokratu so znane ozke zveze „z nekaterimi ljubljanskimi dnevniki“, saj je bil kot načelnik min. nofr. zadev v Belgradu v vednih telefonskih zvezah z „Jutrom“. Vse nadaljno je za vsakogar jasno. Nepojasnen ostaja le stavek, češ, „ako ga je namestnik pozval“. Kdor pa ni bil pozvan, — niti uradno, niti neuradno seveda ni mogel biti kralju predstavljen. Verjetno pa je, da g. pokr. namestnik o sebi ni nikogar „namenoma prezrl“. — Op. ur.)

Davek na oglase, ki nam ga je naklonil zakonodajni odbor, zasega vsako notico, ki količkaj diši po reklami za kako tvrdo, društvo ali osebo. Tudi naznanila o porokah, zarokah in smrti med novicami ter o društvenih prireditvah so podvržena davku. Opozarjamo torej naša društva na obzirnost napram listu, da poleg točnega besedila za objavo pošljejo upravnistvu lista oglasno pristojbino, ki je označena na čelu našega lista, kakor tudi državni davek, ki znaša do 20 cm² prostora 50 par do 50 cm² 1 din., do 100 cm² 5 din.. — Sicer se pa pridružujemo protestu in rezoluciji, sklenjeni v Mariboru, da noben list ne bo več objavljaj brezplačno uradnih objav.

Neki „samostojnež“ pod tem podpisom odgovarja na našo notico, češ, kdor želi vedeti, zakaj je računal krsto 900 kron, naj pride sam k njeemu, „če bo imel poguma“. K pošteni obrtnikom hoditi pač ni treba poguma, pač pa v jamo razbojnikov, kamor pa nikdo ne hodi naročevati krste po 900 kron. — Kot kronisti beležimo tudi govorico, da ima celo zadevo v

rokah sodišče. Za smolo „samostojneža pa uredništvo ni odgovorno.

Dr. Korošec je bil nedavno v Oseku in ob tej priliki razgovarjal tudi z urednikom „Hrv. Obrane“. Dr. Korošec je izjavil, da se v parlamentarnih krogih trdi, da bo sedanji položaj ostal nespremenjen, ker najvišji krogi ne žele menjati sedanjo vlado, zopet drugi pa mislijo, da bo Protičeva akcija poostila demokratsko-radikalno napetost. Jugoslovanski klub ostane v Belgradu, da čimprej izsili razdelitev države na avtonomne zakonodajne pokrajine in zadovoljitev Hrvatov in Slovencev, kar je za sedaj glavna stvar. Dokler tega ni, ne more se urediti notranji položaj, niti reševati važna socialna in gospodarska vprašanja, predvsem izenačenje davkov in plač ter delavske zakone. Stojimo pod kapitalistično peto, ki ima edina koristi v sedanjih razmerah. Prej ali slej mora priti do enotnega gospodarskega nastopa „prečanov“ (izven Serbijancev — op. ur.) Da ne pride do sporazuma je kriv en del demokratov, ki uživa milost tudi v najvišjih krogih. Katoliška stvar stoji zelo slabo. Duhovniški naraščaj se namenoma ovira. Duhovščino se naravnost goni v glad in pomanjkanje. Verske šole se zapirajo, zaplenjuje se cerkvenošolski denar in škotlje se ne izpopolnjujejo. Katoliška cerkev preživlja danes v naši državi najtežje dneve.

Mestni labudarji so se z rotovža zanesli tudi med smreke v mestnem Strmbregu. Dokler je bila samo ena smreka načeta in se posušila, bi se še dalo škodo preprečiti. To pa mestni gospodarji niso storili, temveč so pustili, da je sedaj skoraj ves log uničen. Nevarnost preti, da se preko Krke zaneso labudarji tudi v Ragov log. Kje je gozdarsko nadzorstvo, da tega ne vidi? Kaj veljajo gozdni predpisi samo za kmete? Če se okolica priključi k mestu, bodo imeli mestni labudarji „fraj-karto“ na imetje mestu podložnih kmetov.

Širite v svojih krogih „Sedanjost“!

Kmetska Zveza.

Naša organizacija je končno postavljena na nov, trden temelj. Oživljena je KZ za novomeški okraj, ki ima svoje središče v Novem mestu. Sedaj je nujno potrebno, da se zgradba tega organizacijskega omrežja notranje spolni in spravi v sklad z novim stanjem stvari. Dasi je občni zbor sklenil, da morejo (vendar ne morajo) ostati formalno tudi druge naše KZ na ozemlju novomeškega sodnega okraja, bi vendar bilo želeto radi enotnosti in enostavnosti, da vse okrajne KZ v tem sodnem okraju likvidirajo in izvolijo podružne odbore novomeške KZ, ker le tako bodo mogle obstojati kot pravnoveljavne članice svojega središča v Novem mestu. Ne samo radi preglednosti celotnega našega gibanja temveč tudi vsled zakonske določbe radi evidence članov KZ, je nujno potrebno tudi to, da se tajništvo KZ v Novem mestu v najkrajšem času sporoče sploh vsi člani in njihovi natančni naslovi s celotnimi odbori vred. Vsi podružni odbori naj imajo vsaj enkrat na mesec redne seje ter zapisnik v prepisu pošljejo novomeškemu tajništvu. Vsaka župnija v novomeškem sodnem

okraju, kjer še nima svojega odbora, naj čimprej sestavi podružni odbor 4—10 članov in sporoči tajništvu njihove naslove in naslove vpisanih članov.

Dalje je nujno želeto, da se enkrat vendar začne s sistematičnim delovanjem naših KZ po celem sodnem okraju. Vzdrinite se vendar iz mrtvila, saj je zimski čas, ko počiva delo na polju, najbolj primeren za izobrazbo in poduk! Naj torej podružni odbori sklenejo, kje in kdaj bi se moglo v njihovi župniji prirediti shod ali celodnevni tečaj. Za govornike bo poskrbelo tajništvo!

Seja odbora KZ za novomeški sodni okraj se bo vršila v ponedeljek 23. t. m. ob 10. uri dop. v Rokod. domu. Vabljeni vsi člani glavnega odbora in načelniki podružnih odborov.

Ameriški novičar.

Raznoterosti. Pri volitvah v mestu Ely Minn. so zmagali Slovenci na celj črti. Več kot 400 glasov je bilo oddanih za slovenske kandidate. Za mestnega sodnika je bil izvoljen Marko Zoretič iz Vivodine pri Metliki, za pomožnega sodnika pa njegov ožji rojak Anton Žlogar. Kot mestni svetovalci so rojaki Alojzij Čampa in Ivan Judnič. — V La Salle je bila veselica za slovensko cerkev, kjer se je nabralo 1262 dolarjev čistega dohodka. — V San Franciscu Calif. je sedaj najlepše poletje. — V Milwaukee so tovarne izprle 10.000 delavcev. — Franc Miklič se je vrnil iz Slovenije v Joliet ter se bridko pritožuje nad usodo in moralno propalostjo Slovencev v Jugoslaviji. — Škof Jak. Trobec je bil pokopan z veliko slovesnostjo. Navzočih je bilo 5 škofov in mnogoštevilna duhovščina.

Poročili so se. V Calumetu čikaški trgovec Tom. Maleš z Rozo Gasparovič. — V Chicagi Iv. Gradičar iz Vavte vasi z Antonijo Bohinec iz Ljutomera ter Jurij Fabjan z Ano Junko.

Umrli so. V Jolietu Franc J. Turk, po očetu rodom iz Otovca pri Črnomlju. Turkova družina se smatra za najpremožnejšo slovensko rodbino v Ameriki. Istotam je za poškodbami umrl Mat. Hotujec iz črnomeljske okolice, ko je padel na stopnicah išoč pri prijatelju poročivo za svojega sina, ki je bil aretiran. — V Chisholmu Mar. Kobal iz Gorenjske in Franc Seliškar iz Štajarske. — V Clevelandu je z gotovim namenom pogoltnila živo srebro Elizabeta Kolar in je malo upanja, da ostane pri življenju. — V Shebozranu Jakob Leskovec iz Logatca. — V Winterquarters se je ustrelil F. Turk iz Rečice v Sav. dolini. — V Maridenu Anton Gasperut iz Marince pri Št. Janzu na Dol.

Dve postelji,

popolnoma novi, iz orehovega lesa ste poceni na prodaj. — Naslov v upravnistvu «Sed».

Pestunjo staro 16—18 let k malemu detetu in služkinjo,

ki zna tudi nekaj kuhati, se sprejme v malo slovensko družino na Hrvaškem. — Plača dobra. Služkinji 400—500 kron in pestunji 300—350 kron mesečno z vso oskrbo. Naslov v uprav. «Sedanjosti».

16 letnega dečka sprejme za lahka dela

Lekarna Bergmann, Novo mesto.

Tiskarna — Knjigarna
Knjigoveznica
J. Krajec nasl.
Novo mesto
se priporoča.

Trgovina ALFONS OBLAK v Novem mestu.

priporoča špacerijsko, kolonijalno
in galanterijsko blago.
Točna in solidna postrežba!

Gospodarska Zveza

r. z. z. o. z. v Ljubljani

Podružnica v Novem mestu

kupuje po najvišjih dnevnikih cenah vse vrste
poljskih pridelkov.